

A PRAGMATISTA ESZTÉTIKA ALAPPROBLÉMÁI

POP + MŰVÉSZET = TÖMEGKULTÚRA? ← → ELITKULTÚRA?

A) A történelem mennyiben igazolja a szakadék létezését?

PRO: „Weltliteratur” (Goethe) → műalkotás az egész világnak [az „örökkévalóságnak”]

CONTRA: Shakespeare; Kaffka; barokk „asztali zene”; gregorián kori „remake”-ek stb. → képzeljünk el 500 év múlva egy Kraftwerk koncertet az Arany Bika Bartók termében ☺

B) A művészetfilozófia mennyiben támogatja a szakadék áthidalását?

PRO: a „hagyományos” esztétika fél az élvezeti faktortól: értéktelen; dehumanizáló; esztétikailag illegitim; a zene inkább élvezet, mint művészet (Kant); a pszichedelikus zene demokrácia-ellenes

CONTRA: Szükségszerű-e, hogy az esztétikai tapasztalatot aszketikus ideálok konstruálják?

A PRAGMATISTA ESZTÉTIKA CÉLJA: A POPULÁRIS MŰVÉSZETEK APOLÓGIÁJA.

Nehézségek: 1) terminológiai dilemmák; 2) mintha eleve nem szorulna védelemre; 3) az érvelés egy ponton mindig megfedkeznek a művészi értékről, s helyette az esztétikai-társadalmi „értékre” koncentrálnak. (Mi a különbség a művészi és esztétikai érték között? Lásd. „Ingarden-mátrix” – handout) 4) a vélt/valós esztétikai-társadalmi értékkel szemben felhozott legsúlyosabb vádak:

- „nem csupán csökkenti a társadalom kulturális színvonalát (vagy civilizáltságát), hanem egyenesen a totalitarizmus kialakulását segíti elő” (tömeghipnózis)
- az örömök nem valódiak (és nem az egész személyiséget érintik) (katarzis helyett: MDMA, MARIHUANA, LSD STB.; kontempláció helyett: művészet-vitamin)
- a korlátozott kóddal élőket célozza, aki ezen nő fel, képtelen intenzív kapcsolatba kerülni azokkal a művészetekkel és eszmékkel, melyek a liberális oktatás lényegét jelentik

Lennon: „*a rock and roll egyenesen átmegy rajtad anélkül, hogy az agyadba kellene hatolnia*”

- a szexuális forradalom után a rock elveszti társadalmi küldetését: táncoló testté változik?

A könnyűzene és a zenehallgatás regressziója → dallamfetisizmus, forma-érzéketlenség; a zene mint kinetikus szobor; önérvényesítés; fétis karakter; a „protest song” és az infantilizmus

A kultúripar ambivalenciája: rendszerellenes és rendfentartó: pl. Beatles; Pink Floyd (A fal)
A könnyűzene kapcsolata az áruszimbolikával: lásd. Beatles (ajánlott szöveg: Rolf Lindner: Áruszimbolika.)

http://frankfurt.tek.bke.hu/media/szoveg/adornohorkheimer_kulturipar.htm

http://frankfurt.tek.bke.hu/media/szoveg/adorno_fetisjelleg.htm